

ב"ה

אין ליכט
פון תורה
ספר
נפלאות
בעל שם טוב

70

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשל"ז לפ"ק

ס פ ר

נַפְלָאוֹת

בַּעַל שֵׁם טוֹב

דא ווערט ערצעהקט זעהר שעהנע און ווינדערליכע געשיכמעס
פון דעם גרויסען הייליגען צדיק רבי ר' ישראל בעל שם
טוב זצ"ל און פאן זיינע הייליגע תלמידים זייער זכות זאל אונז
ביי שמיין .

אויף האפען מיר מוסיף גענווען

פיער וואונדערליכע בעשרייבונג פון גרויסע גוטע יודען וואס איז
געווארען איבערזעצט פון סתיערע הייליגע ספרים .

פערצאג און א. ענטהום פון בנימין ליבעסקינד
ספרים האנדל אין פיעטרכוב

פיעטרכוב

לפ"ק

ת ר ע א

שנת

א מעשל נורא פֿון בעש"ט'ס מופתים.

איהם זעהר געפֿאלען זיין שותף'ס בחור איז ביי איהם פֿעסט גע- בליעבען מסדף צו זיין מיט זיין שותף דעם קינד'ס פֿאָטער, און פֿאר נרוים ליעבשאַפֿט וואָס איז געווען צווישען די צוויי שותפים האָבען זיי גישט געדארפֿט קיין שדכן נור זיי אַזיין האָבען זיך וועגען דעם אַדורף גערעדט דער צווייטער צו האָט דערזיף גע- שטאָנען און עס איז געשרייעבען געוואָרען תנאים.

די כלה'ס אַ ווידע איז געווען אַגרויסער למדן מופלג, און האָט שטענדיג עוסק גווען אין לערנען ביי טאָג און ביינאכט דער מחותן די כלה'ס פֿאָטער האָט געהייסען בפירוש אייגשריבען און דער תנאים אַז זיין פֿאָטער וועט מסדר קידושין זיין אין זיין כונה איז דערבוי געווען מחמת ער האָט געוואוסט אַז זיין מחותן איז אַ מקורב צום בעש"ט און מן הסתם וועט ער וועלין סכבד זיין דעם בעש"ט מיט מסדר קידושין און זיין פֿאָטער איז אַגרויסער מתנגד דעריבער האָט ער געהייסען אייג- שרייבען אין דער תנאים, אַז ער איז סכבד זיין פֿאָטער מיט סידור קידושין כדי מקיים צו זיין די מצוה פֿון כיבוד אב.

דער מחותן דעם חתן'ס פֿאָטער האָט בשעת דעם ליענען די תנאים גאַרנישט געמערקט דעם תנאי פֿון מחותן, ווען ער איז אַהיים געקומען מיט די תנאים האָט

איינער פֿון בעש"ט'ס מקורבים האָט גישט געהאט קיין קינדער און יעדעס יאָהר איז ער געפֿאהרען צום בעש"ט הקדוש זי' מן הסתם האָט ער דערקומשעט דעם רבין ער זאָל פֿאר איהם מתפלל זיין ער זאָל האָבען קינדער. איינמאָל מחמת וואָס ער האָט שטארק אַנגע- געהאַלטען אַהן בעש"ט זי' האָט איהם דער בעש"ט צוגעזאָגט דאָס אין דעם יאָהר וועט מיט גאָט'ס הילף געבוירען ווערען אַ קינד. דעם בעש"ט'ס הבטחה איז מקיים געוואָרען אין דעם אייגענעם יאָהר האָט ער געהאט איין יונגעל. תיכף האָט ער די בשורה מודיע געווען דעם רבין און האָט איהם געבעטען ער זאָל קומען צו איהם אויפֿן ברית. דער בעש"ט איז צו איהם געקומען און איז געווען אַ סנדק דער בעל-שמחה האָט זיך געוועהנטליך זעהר געפֿרײט, און דער בעש"ט האָט איהם צוגעזאָגט אַז ביי זיין זעהנ'ס חתונה וועט ער איהם אויך מסדר קידושין זיין פֿון די דאָזיגע הבטחה האָט ער זיך דאָך אַ ודאי געפֿרעהט. דאָס קינד איז אויפֿגעוואַקסען, ביי עס איז שוין געקומען די צייט צו רעדען איהם אַ שידוך דעם קינד'ס פֿאָטער האָט געהאט אַ געשעפֿט מיט נאָך אַ שותף פֿון אַ פֿרעמדע שטאָרט דער שותף האָט געוואוסט אַז ער האָט אַ זיהן אַזוי אַ גוט קינד און דער שותף האָט געהאט אַטאָכטער אַ יפת תואר, האָט

דער בעש"ט ז"ל איז געווענמלוד
געזעסען אויבען אן ביים חתן .
דער אלטער דעם מחותנים
פאטער האט געגעבען שלום צו
אלעמען נאך דעם בעש"ט הקדוש
האט ער גישט געגעבען קיין שלום
וויל ער איז גווען אנרויסער
מתנגד אויף איהם און די גאנצע
ציט וואס ער איז דארט געזעסען
האט ער נארנישט געקוקט אויפן
בעש"ט ז"ל און מיט איהם נאך
גישט גערעדט דעם חתים פאטער
האט דאס זעהר פערדראסען , גור
ער האט נארנישט גערעדט דער-
פון ער האט געטראכט אין הארץ
וואס עפוס צומהן דערצו ער האט
אזוי לאנג געקלערט ביז ער איז
געפאקען אויף איין גומע עצה ער
האט געזעהען ווי צווישען אלע
משמשים צייכענט זיך אויס איין
משמש . וואס ער איז זעהר פלונק
און געשיקט מעהר ווי אלע
משמשים . האט ער דעם אייגענעם
משמש אריינגערופען אין א בעזונדער
חדר און האט צו איהם אזוי גע-
זאגט : הער סוף גוט אויס לויט
סין סבינות בוסט די זעהר א קלונקע
מענטש און דערום וועסט די קריגען
פון מיר זעקס נאָרדענע רענדלעך
אויב די וועסט מיר מוהן די
קלייניקייט וואס איך בעט פון
דיר היינט , ווען דער חתן וועט
שוין זיין גרייט צו דער חופה און
די כלי-זמרים וועלען שוין זיין
גרייט צו שפיעלען זאלסט די קליינעם
גישט פֿרעגען , וועמען וועט מען
מכבד זיין מיט מסדר קידושין גור
זאלסט תיכף אַכניסען א כוס וויין
און זאָסט אויסרופען מיט א הויך
קול ! דעם בעש"ט הקדוש אי מען
מכבד

האט ער אלע זינע בעקאנטע און
גומע פֿרינד דערזעהלט פון דעם
פֿינעם שידוך וואס ער האט גע-
טהון און אויך די מעלות פון
מחותנים פאטער זינע גומע פֿרינד
האבען געזינט די תנאים און
בפירוש געלייענט דעם תנאי פון
מחותן , דער כלה'ס פאטער , אז
מסדר קידושין וועט זיין דעם
מחותנים פאטער , ווי דער מחותן
האט דאס דערהערט וואס ער האט
פֿרוהער נארנישט בעמערקט , האט
ער גאנץ גוט פֿערשטאנען צוליבע
וואס דער תנאי איז געווארען
איינגעשריבען . און האט דערפון
געהאט עגמת נפש . וואָרום ער
האט זיך דערמאנט אן בעש"ט'ס
ווערטער , ווען עס איז שוין גע-
קומען נאָהנט צו דער חתונה האט
ער אָנגעהויבען שטארק וועגען דעם
זאָרען ער האט געוואוסט אז עס
וועט פון דעם זיין גרויסע מחלוקת
ווען עס איז געקומען נאך נאָהנט
צו דער חתונה איז ער געפֿאהרען
צום בעש"ט איהם בעטען אויף
דער חתונה . דער בעש"ט איז מיט
איהם מיט געפֿאהרען . מען קאָן
אלען פֿערשמעהען , אז זיין שמחה
איז געווען אויסגעמישט אויף מיט
אכוסעל עגמת נפש , און האט זיך
גישט געקאנט קיין עצה געבען .
גור פֿונדעסטוועגען האט ער זיך
געטראכט , ווי ער וויסט פון קיין
שום זאך גישט . ווען דער מחותן
דעם חתנים פאטער איז געקומען
אויף דער חתונה צוזאמען מיט
דעם בעש"ט איז דער מחותן פון
דער כלה'ס צד זי אַקעגען גע-
פֿאהרען און האט זי אַכגעגעבען
איין אכסניא לויט זייער כבוד .

געוואָלט זיצען ביי איין טיש. צו מאַרגענס ווען דער בעש"ט זיל האָט שוין געוואָלט אַהיים פֿאַהרען האָט ער געזאָגט צו חת'ן פֿאַטער עס וואָלט רעכט געווען צו געהען צום מחות'ן פֿאַטער זיך מיט איהם געזעגענען אלע האַבען זיך פֿון די ווערטער געוואונדערט דער בעש"ט איז אַרבינגעגאַנגען צום אלטען אין חדר און מיט איהם איז מיט געגאַנגען אויך דעם חת'ן פֿאַטער און נאָך עטליכע מענטשן ווי דער אלטער האָט דערזעהען דורכ'ן פֿענסטער אז דער בעש"ט געהט צו איהם אין חדר, האָט ער זיך אויפֿ= געהויבען פֿון זיין אָרט און איז צו געגאַנגען צום פֿענסטער דערמיט זיין פנים זאָל זיך נישט בעגעגענען מיט'ן פנים פון בעש"ט ווען דער בעש"ט זיל איז שוין צו איהם אַרבינגעקומען איז ער נאָך אליץ גע= שטאַנען ביים פֿענסטער און נישט זיך אויסגעדריעהט.

אין דעם אייגענעם חדר איז נישט מעהר געווען גור איין טיש מיט איין שטוהל. דער בעש"ט זיל האָט זיך אַ נידער געזעצט אויף דער שטוהל און דער אלטער איז נאָך אליץ געשטאַנען ביים פֿענסטער און האָט גאָר נישט גערעדט האָט דער בעש"ט אָנגעהויבען צו זאָגען דעם אלטען אַקשיא אויף אַרמב'ים און האָט געזאָגט דעם אלטען ער זאָל איהם דערויף זאָגען אַ תירוץ דער אלטער מחמת כבוד התורה האָט זיך אויסגעדריעהט צום בעש"ט און האָט איהם אָנגעהויבען זאָגען אַ תירוץ. האָט דער בעש"ט צו איהם געזאָגט נישט דאָס מין איך האָט דער אלטער פֿערשטאַנען אז ער

מכבד מיט סידור קידושין און די זאָלט באַלד דערזאַנגען דעם כּוּם ווײן אין בעש"ט'ס האַנד אַרײן. און טאַמער וועט זיך דער כלה'ס פֿאַטער אויף דיר אָנבײזערן און דיך פֿאַטשען זאָלסטו אלעס פֿער= ליעב נעמען און שווינגען פֿאַר דעם קרינסט דו זעקס גאַלדענע רענדלעך דער משמש איז דערויף בעשטאַנען און צוגעזאָגט דאָס אלעס צוטאָן. כן הוה עס איז טאַקע אזוי געווען ווען די מחותנים מיט דעם חתן זענען שוין געווען גרייט צו דער חופּה האָט דער משמש תיכף אויס= גערופֿען. מיט מסדר קידושין איז מען מכבד דעם הרב הקדוש בעש"ט און האָט באַלד דערלאָנגט דעם כּוּם ווײן אין בעש"ט'ס האַנד דער בעש"ט האָט מסדר קידושין געווען. דער מחותן די כלה'ס פֿאַטער און דעם מחות'ן פֿאַטער זענען פֿון דער זאָך דערשראָקען און ברוגז געוואָרען. ווען אלע מענטשן זענען שוין צוריק געגאַנגען פֿון דער חופּה, איז זיך דעם מחות'ן פֿאַטער געגאַנגען אין זיין חדר און נישט געוואָלט געהען צום מאַהל צייט אויך דער מחותן דער כלה'ס פֿאַטער איז געווען אין כּעס אויף דער מעשה ביז אלע קרובים און געסט האַבען מיט איהם פֿיעל גערעדט וויכע רייד און איהם איבערגעבעטען ביז ער האָט זיך איבערגעבעטען און געגאַנגען צום טיש. גור דער אלטער דעם מחות'ן פֿאַטער האָט בשום אופן נישט געוואָלט געהען צום טיש און קיין שום איבערגעבעטען האָט נישט געהאַלפֿען מחמת חוץ דעם ביזש האָט ער מיט'ן בעש"ט זיל נישט

ער דארף זיך נאך מעהר אריין-
 טועפען אין דער זאך האט ער
 געזאגט נאך אבעסערען תירוץ מיט
 מעהר טועפקייט האט דער בעש"ט
 ז"ל ווימער איהם געזאגט: נושט
 דאס מיין און האט דער אלמער
 געזאגט נאך אדרוטען תירוץ מיט
 זעהר גרויסע חריפות און פלפול,
 ווען ער האט שוין געהאט גע-
 ענדיג דעם תירוץ איז פלוצלונג
 אריינגעקומען אקאזאק אָנגעטון
 אין כלי-זיון און האט זיך גע-
 שמעלט ביי דעם בעש"ט ז"ל.
 דער בעש"ט האט געזאגט דעם
 קאזאק ער זאל קיינעם דאָ קיין
 שלעכטס נושט טהון ביי דעם קאזאק
 האט אויף דער פלייצע געהאנגען
 אַטאַש, האט דער בעש"ט גענומען
 די טאַש און זי אויפגעפּענט און
 אין דער טאַש איז געלעגען דריי
 קאָנווערטען, האט דער בעש"ט
 ז"ל געפּענט די קאָנווערטען און
 געוווּנען דעם אלטען אז די אלע
 דריי תירוצים וואָס ער האט גע-
 זאגט שמעעהן אין די קאָנווערטען
 אויפגעשריבען יעדער תירוץ און
 אַ בעזונדערען קאָנווערט און האט
 געזאגט צום אלטען זעהט אין וועמענס
 רשות אייער תורה געפונט זיך,
 און דער בעש"ט ז"ל איז באַרד
 אַהיים געפּאָהרען. דער אלמער איז
 דערפון זעהר נתפעל געוואָרען,
 פֿערשיעדענע רעיונות איז איהם
 אין קאָפּ אַריינגעקומען, אז דער
 בעש"ט מוז זיין אַ קדוש עליון אָדער
 חס ושלום פון דער סטרא אַהרא
 ר"ל. ער האט זעהר געטרויערט,
 וואָס ער האט ביי אַהער פער-
 ברענגט אין פוסטע זאכען און
 גארנישקומען חס ושלום. אין עס

איז געבליעבען ביי איהם תיכף
 נאך צופאָהרען דעם בעש"ט ז"ל
 און נאָכצופאַרשען איהם. ער האט
 אזוי געטהון. ער איז נאך גע-
 פּאָהרען דעם בעש"ט ביי מעזובו
 ביי ער איז געקומען נאָהנט צו
 מעזובו, און אין דעם גאַנצען
 וועג ביי מעזובו וואָס ער איז
 געפּאָהרען צוזאַמען מיט דעם בעש"ט
 האט ער זיך גוט צוגעקוקט צום
 בעש"ט'ס פֿוהרונג און עס האט
 איהם נושט געפּאָלען זיין דרך,
 ווען ער איז געקומען קיין מעזובו
 איז פֿאַר דעם בעש"ט ז"ל געקומען
 אַ ווייבעל פֿון דעם נאָהנטען דאָרף
 און האט אָנגעהויבען וויינען פֿאַר
 איהם, אז איהר טאָכטער איז גע-
 פֿעהרליך קראַנק און איהם גע-
 בעמען ער זאל מיט איהר מיט
 פּאָהרען, און מתפלל זיין פֿאַר
 איהר טאָכטער. דער בעש"ט ז"ל
 איז מיט איהר מיט געפּאָהרען און
 דער אלמער איז אויך מיט גע-
 פּאָהרען דאָרט. האט זיך דער
 בעש"ט ז"ל געהייסען געבען אַ בע-
 זונדער צימער און דאָרט געדאווענט
 שחרית. נאָכ'ן דאווענען האט ער
 געשויקט זיין משמש מען זאל איהם
 צו גרייטען עפּים עסן אין אויך
 צו ברענגען משקה די קראַנקע
 האט פונקט דעמאָלט גע'נוסס'ט און
 געשטאַרבען אין דער שטוב איז
 געוואָרען אנגעשריבן אין אַנעקלאַגער
 אָבער דער בעש"ט ז"ל איז זיך
 ווימער געוועסען ביים טיש ווי
 פֿרוהער. פונקט ווי דאָס וואָלט
 איהם גאַרנישט געאַרט און האט
 ווימער געעסען און געטרונקען,
 און דער בעל-הבית האט געמוט
 אַעס ברענגען וואָס דער בעש"ט

האָט איהם געהאַסען. דער אלטער
האָט דאָס נישט געקאָנט סובל זיין
אז ער האָט געזעהען ווי דער
בעש"ט זיצט זיך ביים טיש און
עסט דאָס בעסטע און טרונקט
נאָך משקה און פֿוהרט נאָר נישט
דעם צער און שמערין פֿון בעל-
הבית אונטער אזוי אזוי כּוון גע-
וואָרען אויף דעם בעש"ט ז"ל ביז
ער האָט זיך שמועלעך אָנגע-
גרייט אַ שאַרף בעסער אז דער
שמעלעך דעם בעש"ט. ווען דער
בעש"ט האָט שוין געהאַט אָכגע-
געסען האָט ער געזאָגט אז זיין
שש"ט ער זאָל טיט איהם טיט
גוון אין חדר פֿון דער געשטאַרבענע
אויך דער אלטער איז טיט גע-
גאָנגען, ווי זי זענען געקומען אין
דעם צימער אריין האָבען זיי גע-
טראָפֿען ווי די געשטאַרבענע ליגט
אויף דער ערד. האָט דער בעש"ט
זיך געהאַסען זיין שש"ט קראַפֿען
אויף דער טויטע עטרוכע קלעפּ
און דער בעש"ט זיך איז אין דער
אייגענער צייט געשטאַנען אָנגע-
לעהנט אויף זיין שמעלעך דער שש"ט
האָט געקראַפט אויף דער טויטע
עטרוכע קלעפּ. און ווען ער האָט

אויפֿגעהערט צו קראַפֿען האָט מען
געזעהען אַשינוי אין דער טויטעם
פנים, ווי זי האָט געקריגען אַרוימע
פֿאַרב און אָנגעהויבען ריהרען מיט
די אברים, האָט דער בעש"ט גע-
הייסען מען זאָל זי אויפֿהויבען
פֿון דער ערד און זי אַרויפֿלינגען
אויפֿ'ן בעט און איהר עפּיס געבען
אין מיל אַרצין. זי זאָל האָבען
מיט וואָס זיך צו דערקוויקען. מען
האָט אזוי געטהון. און מען האָט
בעשינפֿערלעך געזעהען תּחית
המתים. אז דער אלטער האָט דאָס
דערזעהען איז ער זעהר דערשראָקען
געוואָרען און דאָס מעסער איז
איהם פֿון דער שוים אַרויסגע-
פֿאלען, דעמאָלט האָט זיך דער
בעש"ט אום גוקעהרט צום אלטען
און אזוי געזאָגט: ווען ישראל
זאָל געוועהן האָבען אַ טעות אין
די יחודים און זי זאָל נישט געווען
לעבעדיג ווערין קומט דען ישראל'ן
צו שטעכונ? דער אלטער האָט
געוויינט און געבעטען מחילה ביים
בעש"ט ז"ל און איז געוואָרען דעם
בעש"ט'ס חסיד. ווער זכות זאָל
אונז בישמעקען און אלע יודען.
אמן.

ב.

דאָ ווערט דערצעהלט די ביאָגראַפֿיע פֿון ר' מענדעלי
וויטעבסקער, דער רבי פֿון הרה"ק הרש"ז זצ"ל דער בעל
התניא און ווי אזוי ער האָט זיך געקאָנט מיטן בעש"ט ז"ל.

איינמאָל האָט מען געזעהען וואָס
ווי דער בעש"ט ז"ל האָט נאָך
דעם מנחה-ראַוונגען אָנגעהויבען צו
לאַכען, און די מענטשען וואָס
האָבען דאָס דערזעהען האָבען איהם
געפֿרעגט די סיבה פֿון זיין לאַכען
האָט

צוברענגען אויף דער וועלט מחמת
אין דער אייגענער נאכט איז זי
מעוברת געוואָרן מיט דעם רבין
רבי מענדעלע .

און נין חדשים אַרום נאָך
דער מעשה האָט דער בעש"ט ז"ל
באלד נאָך מעריב וויטער אָנגע-
הויבען צו לאַכען מיט אַנרוים גע-
לעכטער און קליינער האָט נישט
געוואוסט די סבה פֿון זיין גע-
לעכטער, און זי האָבען איהם
געפֿרענט ער זאל זי זאָגען דיא
סבה פֿון זיין געלעכטער. האָט ער
צו זי געזאָגט איהר גירענקט דאָך
געוויס אז פֿאַר נין חדשים צוריק
האָב איך געלאַכט נאָך מנחה און
דעמאלט האָב איך פֿועל געווען
מיט מין תפלה אַראָפֿצוברענגען
אַזא טייערע נשמה אויף דער וועלט
און יעצט ווען עס איז שוין גע-
וואָרען נין חדשים, איז זי שווער
געגאנגען צום קינד און דער בעל
דבר האָט געוואָלט זי בידע אומ-
ברענגען די מוטער און דאָס קינד
און איך האָב פֿועל געווען מיט
מין תפלה אז דאָס קינד זאל
בשלום געבוירען ווערען אָהן שום
אויסמערליש און דערנאָך האָב איך
געלאַכט, ווייל איך האָב דערפֿון
שטאַרק הנאה געהאַט.

און אַ דאָנגע ציט אַרום ווען
דער רבי ר' מענדעלע איז גע-
קומען צום בעש"ט ז"ל האָט איהם
דער בעש"ט אויפֿגענומען מיט
גרויס ליבעשאַפט און האָט צו
איהם אזוי געזאָגט! אסאך קינדען
האָב איך ספּיר געווען פֿון דיבעט-
וועגען האָט ער געפֿרענט דעם
בעש"ט ז"ל דעם פּירוש פֿון די
ווערטער

האָט ער זי דערצעהלט, אז ער
האָט יעצט געפֿועלט מיט זיין
תפלה אַראָפֿצוברענגען אויף דער
וועלט אַ הייליגע נשמה. און די
מעשה דערפֿון איז אזוי די מוטער
פֿון הרה"ק ר' מענדעלי איז געווען
אַ קרעמערין און אין די נאכט פֿון
איהר טבילה האָט דער בעל דבר
עקסטרע אָהן געפֿיהרט פֿועל קונים
אין איהר געוועלב אַרין און זי
האָט גענומען גוטע פּריווען פֿאַר
די סחורה וואָס זי האָבען געקויפֿט
און אזוי איז זי געווען פֿערנומען
אַנאנצען טאָג. פֿאַרגאָכט ווי דער
בעל דבר האָט איהר וויטער
צוגעשיקט אַ קונה אַ גלח, וואָס
האָט ביי איהר געוואָלט אָבקיפֿען
זעהר פֿועל סחורה און איהר געבען
אַנרויסען פֿערדינסט דער גלח האָט
זיך דאָרט אין געוועלב לאַנג אויפֿ-
געהאַלטען אז זי האָט געזעהען אז
די זון געהט שוין אונטער איז זי
געוואָרען צורעצט און נישט גע-
וואוסט וואָס צו טהון, צו אָבצו-
זאָגען אַזא גוטען קונה און געהען
צו דער טבילה אָדער נישט, און
ווען איך האָב דאָס אַלעס געזעהען
האָב איך פֿועל געווען מיט מין
תפלה אז זי זאל זיך שטאַרקען
איבער דעם יצר הרע און האָט
אָנגעזאָגט דעם גלח און איהם
נאַרנישט געוואָלט פֿערקויפֿען און
פֿערמאכט דאָס געוועלב און איז
געגאנגען צו דער טבילה. און דאָס
פֿערדינסט פֿון גלח וואָס האָט
בערמאָפֿען אַ גרויסע סומע געלד
האָט זי אין גאַנצען ספּיר געווען
און דערנאָך האָב איך געלאַכט
ווייל איך האָב גורם געווען אַזא
טייערע און הייליגע נשמה אַראָב-